

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут післядипломної освіти
Науково-методичний центр практичної психології
та соціальної роботи

Досвід роботи
практичного психолога
закладу дошкільної освіти (ясла- садок) №534
Деснянського району м. Києва
Яремич Оксани Юріївни

**«Розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей
старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою».**

Київ – 2022

ПЕРСОНАЛІЯ
автора психологічного досвіду

1. Прізвище, ім'я, по-батькові: Яремич Оксана Юріївна.
2. Освіта: Вища.
3. Дата початку психологічної діяльності: 10 травня 2006 року.
4. Повна назва вищого навчального закладу, який закінчила:
Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка, 2009 року, диплом КВ№37533509
Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2007 року, диплом КВ №32982075.
5. Спеціальність за дипломом: «Психолог»
6. Посада: Практичний психолог
7. Місце роботи: Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №534 Деснянського району міста Києва.
8. Робоча адреса: м. Київ, вул. Кубанської України, 24 -Б.
9. Педагогічний стаж: 16 років; стаж на займаній посаді: 16 років.
10. Звання (якщо є): немає.

11. Кваліфікаційна категорія: вища.

12. Інформація про підвищення кваліфікації в міжтестастійний період:

- Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка професійно-орієнтований курс для практичних психологів з вересня 2018 року до березня 2019 року. Свідоцтво про підвищення кваліфікації ПК 02136554/3430-19 від 29 березня 2019р. Реєстраційний номер ППО2-01/3430.
- З 2020 р. по 2022 р. на базі Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка – дистанційне підвищення кваліфікації за напрямками:
 - ✓ Навчальний модуль «Антистресові технології в педагогічній діяльності» обсягом 20 годин 0,66 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 20 - 4tkOe6vLn1 від 06.12.2020 р.
 - ✓ Навчальний модуль «Імідж практичного психолога» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN20 – kUVNTGvNfu від 04.12.2020 р.
 - ✓ Навчальний модуль «Профілактика насильства в навчальних закладах» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN20 - ouo7HX5ZT від 05.12.2020 р.
 - ✓ Навчальні модулі: «Ціннісні особливості поколінь у сучасному освітньому просторі» та «Інжиніринг, як нестандартний підхід до освіти XXI ст.» обсягом 30 годин 1 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN20 - ouo7HX5ZT від 10.03.2020 р.

- ✓ Навчальний модуль «Мистецтво бути щасливою людиною: за мотивами арт-терапії» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 -AWF8HGA7XK від 16.09.2022р.
- ✓ Навчальний модуль «Документування управлінської інформації в закладах освіти: від теорії до практики» обсягом 20 годин 0,66 кред. ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 - MfvCS9NcmD від 16.09.2022р.
- ✓ Навчальний модуль «Психологічна служба закладу освіти» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 - E2j7lecdf від 05.10.2022р.
- ✓ Навчальний модуль «Критичне мислення для оптимізації управлінських рішень» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 – 3BTEZafkP8 від 06.10.2022р.
- ✓ Навчальний модуль «Дошкільна освіта для всіх: нормативно правова безпека (підтримка) інклюзії» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 – amIBCGI5X0 від 23.09.2022р.
- ✓ Навчальний модуль «Антистресові технології в педагогічній діяльності» обсягом 20 годин 0,66 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в

Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 21/22 – ifQ6jAagtt від 30.09.2022 р.

- ✓ Навчальний модуль «Становлення педагогічної думки у Києві: історія та сучасність» обсягом 10 годин 0,33 ECTS відповідно до програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти в Інституті післядипломної освіти. Сертифікат DN 22/23 -CfAAp6UB1X від 18.11.2022 р.
- Участь у теоретично-практичному тренінговому курсі «Коучингові компетенції в освіті». Київський міський будинок учителя - 16 годин (вересень – грудень 2019). Сертифікат від 5 січня 2020 року.
- Участь у вебінарі «Протидія та реагування на випадки насильства над дітьми в умовах дистанційного навчання в період COVID – 19». Рекомендовано для проведення листом Міністерства освіти і науки України № 6/642 20. З академічні години. Сертифікат від 23 вересня 2020 року.
- Участь у програмі підтримки «ПОРУЧ»: Навчання технік зцілення для батьків, осіб що їх замінюють, та спеціалістів, які працюють з дітьми» що реалізується за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Теоретично відпрацьованих годин-12. Практично відпрацьованих годин-12.

14. Наявність друкованих робіт в міжтестастійний період:

- ✓ «Екологічність, культура перебування дітей в онлайн просторі вікова категорія дітей 2-5 років. Використання мультфільмів, комп'ютерних ігор для розвитку дитини». Презентація Power Point <http://psychologdcpp.in.ua> › uploads › 2021/06

12. Основні педагогічні відзнаки і визнання у міжтестастійний період:

- ✓ Грамота Управління освіти Деснянської районної у місті Києві адміністрації. Наказ № 46-к від 15.02.2018 року.
- ✓ Грамота Управління освіти Деснянської районної у місті Києві адміністрації. Наказ №177 від 28.09.2020 року.

13. З дистанційною роботою з вихованцями під час карантину можна ознайомитися за посиланнями:

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5383731555031405/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5389733434431217/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5403058326432061/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5403169463087614/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5423694641035096/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5437916929612867/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5459319797472580/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5465117396892820/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5477395095665050/>

<https://www.facebook.com/100001838419178/videos/5512364478834778/>

14. Проблема, над розв'язанням якої працюю: «Розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою».

Вступ

Гіперактивність - одне із складних питань у практичній психології. Вже багато років фахівці намагаються дослідити та скоригувати у дітей різноманітні прояви рухової розгальмованості, імпульсивності, неувважності.

Ще наприкінці XIX століття в книзі Ф. Шольца «Недоліки в характері дитини. Друга золота книжка» була виділена й описана група дітей, називана їм «неспокійними, важкими» дітьми.

За словами автора, подібна дитина від інших відрізняється тим, що рухливість у неї поширюється здебільшого на весь організм. Руки й ноги перебувають у неспокійному довільному русі, але рухи ці діти виконують не твердо й упевнено, а, навпаки, вони метушаться й своєю незграбністю лише ускладнюють справу. Таких дітей, пише автор, можна назвати «тріпотливими», а балакучість ніщо інше, як перенесення макулатурного занепокоєння на область мовлення [1].

"Гіпер" - (від грецького hyper – „над”, „зверху”) - складова частина складних слів, що вказує на перевищення норми. Слово "активний" прийшло в нашу мову з латинської "activus" й означає "діючий, діяльний".

Автори психологічного словника В.Зінченко і Б.Мещеряков відносять до зовнішніх виявів гіперактивності неуважність, імпульсивність, підвищену рухову активність [5].

Останнім часом фахівці вказують, що гіперактивність є одним із проявів комплексу порушень надмірно рухливих дітей. Основний дефект пов'язаний із недостатністю механізмів уваги і гальмівного контролю. Тому подібні порушення точніше класифікують як "синдром дефіциту уваги з гіперактивністю" /СДУГ/.

Більшість фахівців, зокрема Н. Заваденко, Ю. Шевченко, виділяють 3 основні форми виявлення гіперактивності:

- 1 - дефіцит уваги;
- 2 - імпульсивність;
- 3 - підвищена рухова активність [6, 10].

Р.Кемпбелл до виявів гіперактивності відносить також розлад сприймання. Він вважає, що підвищена активність сприяє появі труднощів у навчанні й труднощів у сприйманні любові від оточення [7].

Для подолання цих проблем мною була розроблена корекційно-розвивальна програма «Розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою». Дана програма є інструментом роботи в дошкільному закладі освіти, спрямованим на допомогу дітям, які мають труднощі в поведінці.

Пояснювальна записка

Мета: за допомогою вправ, які входять у дану програму, скорегувати процеси уваги, мислення, координації рухів у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою. Навчити їх за допомогою конструктивних дій контролювати зайву рухову активність, знімати психологічне напруження. Психокорекція проявів імпульсивності. Що має стати у майбутньому, запорукою успішного навчання дитини у школі.

Завдання:

- розвиток уваги;
- розвиток мислення;
- сприяння набуттю конструктивних форм поведінки і нового досвіду спілкування у дітей;
- формування у дітей навичок самоконтролю власного емоційного стану;
- формування вміння звільнятися від психоемоційного напруження;
- навчання дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою контролювати зайву рухову активність;
- психокорекція небажаних емоційних проявів імпульсивності у поведінці дітей;
- підвищення рівня самооцінки дитини.

Особливості програми:

- запропонована програма є цілісною програмою з чітко виділеними цілями і структурою побудови занять;
- вправи для занять підібрані таким чином, щоб складні чергувалися з легкими;
- залежно від стану дітей і конкретних умов проведення заняття, порядок вправ можна змінювати;
- релаксаційні вправи зазвичай супроводжуються спокійною музикою;
- можливе залучення вихователів до проведення корекційно-розвивальної програми «Розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою».

Види роботи. Програма містить: вправи спрямовані на розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей та на розвиток емоційно – вольової сфери; віршовані привітання для створення сприятливого психологічного мікроклімату у групі, налаштування дітей на роботу; вправи на релаксацію (для зняття у дітей м'язового та емоційного напруження); вправи на розвиток тактильних відчуттів та вміння виконувати завдання за словесними вказівками дорослого; вправи на розвиток зорово-рухової координації та на розвиток самоконтролю свого емоційного стану тощо.

Організація занять: заняття проводяться з дітьми старшого дошкільного віку, в яких були виявлені труднощі в поведінці (ознаки синдрому дефіциту уваги та гіперактивної поведінки), 2 рази на тиждень. Час відведений на одне заняття - 25-30 хвилин (що відповідає віковим, психологічним і фізіологічним можливостям дошкільників), термін роботи - протягом двох місяців (лютий-березень). Заняття проводяться у маленьких групах дітей до 5 осіб.

Програма складається з комплексу вправ розрахованих на 16 занять.

Цільова група: діти старшого дошкільного віку у яких виявленні ознаки гіперактивної поведінки.

Етапи реалізації програми:

1. Етап. Для визначення ефективності запропонованої корекційно - розвивальної програми «Розвиток уваги, мислення, координації рухів у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою», доцільно провести первинну групову психодіагностику дітей старших груп до проведення занять (грудень - січень).

Для цього використовуються наступні діагностичні методики:

Методика «Так і Ні» (Н.І. Гуткіна).

Мета: діагностики ступеня довільної уваги, довільної пам'яті і довільної регуляції діяльності дитини. що дозволяє судити про ступінь їхньої до гіперактивної поведінки. (див. додаток 6).

Методика «Ввічливість» (Н.І. Гуткіна).

Мета: діагностика ступеня довільної уваги, довільної пам'яті і довільної регуляції діяльності дитини. що дозволяє судити про ступінь їхньої до гіперактивної поведінки. (див. додаток 7).

Методика «Обведи контур».

Мета: оцінити наглядно-дійове мислення дитини. Діагностика рівня концентрації уваги й моторно-рухового розвитку у дітей 4-6 років. (див. додаток 8).

Анкетування батьків дітей.

Мета: визначення ступеню виразності симптомів гіперактивної поведінки у дитини. (див. додаток 9).

2. Етап. Ознайомлення з результатами діагностування педагогічних працівників ЗДО з метою розробки плану спільних дій щодо проведення корекційно-розвивальних занять.

3. Етап. Відбір у корекційну групу здійснюється за результатами вище згаданої діагностики.

4 Етап. Проведення індивідуальних та групових консультацій для батьків за результатами діагностики, надання рекомендацій щодо корекції гіперактивної поведінки у дітей.

5 Етап. Проведення корекційно-розвивальних занять з дітьми, у яких під час діагностування виявлено ознаки гіперактивної поведінки та порушення уваги (лютий - березень).

Очікуваний результат:

- зниження виразності проявів гіперактивної поведінки у дітей;
- підвищення концентрації уваги у дітей;
- розвиток мислення;
- розвиток сформованості координації рухів у дітей з гіперактивною поведінкою
- зменшення рівня напруження та тривожності, підвищення самооцінки;
- сформованість у дітей навичок самоконтролю зайвої рухової активності;
- сформованість у дітей навичок зняття психологічного напруження, за допомогою релаксації.

Сформованість цих навичок у дітей старшого дошкільного віку з гіперактивною поведінкою стане у майбутньому, запорукою успішного навчання дитини у школі та подальшому житті.

План – сітка корекційно-розвивальних занять.

Зміст заняття	Використаний час, хв.	Мета
Заняття №1. 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату,

«Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).		налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа на знайомство «А мене звати...».	5 хв.	Розвивати бажання познайомитися, вчити ввічливо звертатися один до одного, розвивати відчуття єдності, причетності до групи.
3. Вправа «Гусінь».	5 хв.	Зняти напругу, підвищити групову згуртованість.
4. Вправа «Шорсткі дощечки».	5 хв.	Розвиток тактильних відчуттів та концентрації уваги.
5. Вправа «Графічний диктант».	5 хв.	Розвиток уміння виконувати завдання за словесними вказівкам дорослого; розвиток рухової сфери й концентрації уваги.
6. Вправа «Сонячний зайчик».	5 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення.
7. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці». (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 2		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату,

«Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Розривання паперу». 3. Вправа «Сміятися забороняється». 4. Вправа «Штрихування». 5. Вправа «Пролісок» . 6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	5 хв. 5 хв. 5 хв. 5 хв. 3 хв.	налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Зняття напруги, що накопичилася. Заспокоїти збуджену групу, налаштувати на роботу, яка вимагає концентрації уваги. Розвиток зорово-рухової координації. Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення. Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 3 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Знайди відмінності». 3. Вправа «Річка». 4. Вправа «Черепашка».	2 хв. 5 хв. 5 хв. 5 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Розвиток довільної уваги, переключення і розподілу уваги. Розвиток зорово-рухової координації.

5. Вправа «Подорож на хмаринці».	5 хв.	Вчити дітей контролювати свої рухи. Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці». (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 4 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Гра з коробками».	2 хв. 5 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Зняття напруги, що накопичилася, розвитку концентрації уваги, згуртованості групи.
3. Вправа «Камінь мудрості».	5 хв.	Заспокоїти збуджену групу, створити робочу обстановку; розвиток концентрації уваги й довільності.
4. Вправа «Штрихування».	5 хв.	Розвиток зорово-рухової координації.
5. Вправа на релаксацію «Сонячний зайчик».	5 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення.
	3 хв.	

6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).		Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 5		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Подорож на хмаринці».	5 хв.	Вправа на релаксацію, дає дітям змогу заспокоїтися та налаштуватися на роботу.
3. Вправа «Заборонене число».	5 хв.	Формування навичок самоконтролю.
4. Вправа «Літає-не літає».	5 хв.	Розвиток довільності рухів.
5. Вправа на релаксацію «Пролісок».	5 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 6		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату,

«Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Камінь мудрості». 3. Вправа «Графічний диктант». 4. Вправа «Швидкі перетворення». 5. Вправа на релаксацію «Пролісок» . 6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	5 хв. 5 хв. 5 хв. 5 хв. 3 хв.	налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Заспокоїти збуджену групу, створити робочу обстановку; розвиток концентрації уваги й довільності. Розвиток уміння виконувати завдання за словесними вказівками дорослого, розвиток рухової сфери й концентрації уваги. Вправа на зняття напруги після «сидячої» роботи. Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення. Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 7 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Річка».	2 хв. 5 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Розвиток зорово-рухової координації.

3. Вправа «Штрихування».	5 хв.	Розвиток зорово-рухової координації.
4. Вправа «Розривання паперу».	5 хв.	Зняття напруги, що накопичилася.
5. Вправа «Черепеха».	5 хв.	Вчити дітей контролювати свої рухи.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 8		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Пташенята».	5 хв.	Встановити у групі спокійну атмосферу. Розвиток концентрації уваги.
3. Вправа «Знайди однакові».	5 хв.	Розвиток довільної уваги.
4. Вправа «Заборонене число».	5 хв.	Формування елементів самоконтролю у дітей.
5. Вправа «Завмири».	5 хв.	Формування елементів самоконтролю у дітей.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці»	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою

(проводиться на кожному занятті).		гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 9		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Літає-не літає».	5 хв.	Розвиток довільності рухів.
3. Вправа «Розривання паперу».	5 хв.	Зняття напруги, що накопичилася.
4. Вправа «Камінь мудрості».	5 хв.	Заспокоїти збуджену групу, створити робочу обстановку; розвиток концентрації уваги й довільності.
5. Вправа «Черепашка».	5 хв.	Навчати дітей контролювати свої рухи.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 10		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
	5 хв.	

2. Вправа «Сміятися забороняється».	5 хв.	Заспокоїти збуджену групу, налаштувати на роботу, яка вимагає концентрації уваги.
3. Вправа «Графічний диктант».	5 хв.	Розвиток уміння виконувати завдання за словесними вказівками дорослого, розвиток рухової сфери й концентрації уваги.
4. Вправа «Штрихування».	5 хв.	Розвиток зорово-рухової координації.
5. Вправа на релаксацію «Пролісок» .	3 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).		Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 11		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Камінь мудрості».	5 хв.	Заспокоїти збуджену групу, створити робочу обстановку; розвиток концентрації уваги й довільності.
3. Вправа «Знайди відмінності».	5 хв.	

4. Вправа «Шорсткі дощечки».	5 хв.	Розвиток довільної уваги, переключення і розподілу уваги.
5. Вправа на релаксацію «Сонячний зайчик» .	5 хв.	Розвиток тактильних відчуттів та концентрації уваги.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення. Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття №12		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Швидкі перетворення».	5 хв.	Вправа на зняття напруги у тілі.
3. Вправа «Річка».	5 хв.	Розвиток зорово-рухової координації.
4. Вправа «Завмри».	5 хв.	Формування елементів самоконтролю у дітей.
5. Вправа «Літає-не літає» .	5 хв.	Розвиток довільності рухів.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою

		гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 13 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Річка». 3.Вправа «Штрихування».	2 хв. 5 хв. 5 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Розвиток зорово-рухової координації. Розвиток зорово-рухової координації.
4. Вправа «Розривання паперу». 5. Вправа «Черепашка». 6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	5 хв. 5 хв. 3 хв.	Зняття напруги, що накопичилася. Навчати дітей контролювати свої рухи. Розвивати вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 14 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Гусінь». 3. Вправа «Шорсткі дощечки».	2 хв. 5 хв. 5 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Зняти напругу, підвищити групову згуртованість.

4. Вправа «Графічний диктант».	5 хв.	Розвиток тактильних відчуттів та концентрації уваги.
5. Вправа на релаксацію «Сонячний зайчик».	5 хв.	Розвиток уміння виконувати завдання за словесними вказівками дорослого, розвиток рухової сфери й концентрації уваги.
6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження, розслаблення. Розвивати вміння дитини відрізнати початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 15		
1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття).	2 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей.
2. Вправа «Сміятися забороняється».	5 хв.	Заспокоїти збуджену групу, налаштувати на роботу, яка вимагає концентрації уваги.
3. Вправа «Знайди однакові».	5 хв.	Розвиток довільної уваги, переключення і розподілу уваги.
4. Вправа «Штрихування».	5 хв.	Розвиток зорово-рухової координації.
5. Вправа «Черепашка».	5 хв.	

6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	3 хв.	Навчати дітей контролювати свої рухи. Закріпити вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення, та з метою гармонізації процесу адаптації дітей в корекційній групі.
Заняття № 16. 1. Ритуал привітання. Віршоване привітання «Доброго ранку, сонце привітне!». (проводиться на початку кожного заняття). 2. Вправа «Швидкі перетворення». 3. Вправа «Знайди відмінності». 4. Вправа «Знайди однакові». 5. Вправа на релаксацію «Пролісок». 6. Ритуал прощання. Вправа «Сонячні промінці» (проводиться на кожному занятті).	2 хв. 5 хв. 5 хв. 5 хв. 5 хв. 3 хв.	Створення сприятливого психологічного мікроклімату, налаштувати дітей на роботу, активізувати увагу дітей. Вправа на зняття напруги. Розвиток довільної уваги, переключення і розподілу уваги. Розвиток довільної уваги, переключення і розподілу уваги. Вправа на релаксацію. Зняття м'язового напруження. Закріпити вміння дитини відрізняти початок заняття від завершення.

З повною версією програми можна ознайомитися за посиланням:

https://docs.google.com/document/d/1yPOIE2FNwRjuSvErGZwzUXtUGhvXifTg/edit?usp=share_link&oid=109871655727251714436&rtpof=true&sd=true

Список використаної літератури:

1. Шольц Ф. Недостатки в характере ребенка или Вторая золотая Книжка. – Киев, 1983. – 5с.
2. Локалова Н.П. 120 уроков психологического развития младших школьников: изд. 2-е – М.:2000
3. Фопель К. Как научить детей сотрудничать? Ч. 2 -4. – М.,1998
4. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб., 2000.
5. Психологический словарь / Под ред. И.П.Зинченко, Б.Г.Мещерякова.- М.: Педагогика- Пресс, 1996.-439с.
6. Заваденко Н.Н. Как понять ребёнка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. –М.: Школа – Пресс , 2000.-112 с.
7. Кемпбелл Росс. Як по - справжньому любити свою дитину/ Ярослав Бодак (пер. з англ.) –Черкаси: Смірна, 2005. – 150с.
8. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. — М.: Академический Проект, 2000. — 3-е изд., перераб. и доп. — 184 с.
9. Заняття психолога з малятами / Упоряд. Т.Гончаренко.-К.: Вид. дім «Шкільний світ»:Вид. Л.Галіцина, 2005 .-128 с.
10. Шевченко Ю. С. Коррекция поведения детей с гиперактивностью и психоподобным синдромом. – М.,1997.

